

15.12.2024 30. helluntain jälkeinen sunnuntai, pyhien esi-isien sunnuntai

Ohjeen mukaan 30. helluntain jälkeisen sunnuntain epistola luetaan 29. helluntain jälkeisenä sunnuntaina jos se sattuu ajalle 4. – 10. joulukuuta. 30. sunnuntain paikalla luetaan 29. sunnuntain epistola (Kol. 3: 4 – 11). Tämä on siis se epistola, joka luetaan pyhien esi-isien sunnuntaina. Sunnuntain epistolaluvun siirto ei vaikuta muiden viikonpäivien epistolalukujen järjestykseen.

Vuoroluvun mukainen päivän epistola

”Kun Kristus, teidän elämänne, ilmestyy, silloin tekin ilmestytte hänen kanssaan kirkkaudessa. Haudatkaa siis se, mikä teissä on maallista: siveettömyys, saastaisuus, intohimot, pahat halut ja ahneus, joka on epäjumalanpalvelusta. Niiden vuoksi Jumalan viha kohtaa tottelemattomia ihmisiä. Niiden mukaan tekin elitte, kun olitte niiden vallassa. Luopukaa nyt tekin tästä kaikesta: vihasta, kiukusta, pahuudesta, herjauksista ja siivottomista puheista. Älkää valehdelko toisillenne. Olettehan riisuneet yltänne vanhan minänne kaikkine tekoineen ja pukeutuneet uuteen, joka jatkuvasti uudistuu oppiakseen yhä paremmin tuntemaan Luojansa ja tullakseen hänen kaltaisekseen. Silloin ei ole enää kreikkalaista eikä juutalaista, ei ympärileikattua eikä ympärileikkaamatonta, ei barbaaria, skyyttalaista, orjaa eikä vapaata, vaan Kristus on kaikki, hän on kaikissa.” (Kol. 3: 4 – 11)

Jakeissa viisi ja kahdeksan on kaksi listaa paheista. Ensimmäinen luettelo: siveettömyys, saastaisuus, intohimot pahat halut ja ahneus ovat ruumiin ja ja himojen lista. Jälkimmäinen luettelo kertoo henkisistä paheista: viha, kiukku, pahuus, herjaukset, siivottomat puheet. Nämä kuuluvat langenneen ihmisen maailmaan, eivät Kristuksen ruumiiseen (Kirkkoon), niitä seuraa Jumalan tuomio. Näistä kristityn tulee luopua.

Maininta vanhan minän riisumisesta ja pukeutumisesta uuteen tarkoittaa kastetta. Sen kautta ihminen pääsee Jumalan tuntemiseen ja kasvamiseen Hänen yhteyteensä. Tällöin tulee tilanne, jossa ”Kristus on kaikki, hän on kaikissa”. Mikään ominaisuus, kansallisuus tai ihmisen asema yhteiskunnassa, ei ole erottava tekijä.

Päivän evankeliumi

Evankeliumin lukuohjeiden mukaan 28. sunnuntain evankeliumi (Luuk. 14: 16 – 24) luetaan aina pyhien esi-isien sunnuntaina. Vastaavasti pyhien esi-isien sunnuntaille osuva vuoroluvun evankeliumi luetaan silloin 28. sunnuntaina.

”Jeesus vastasi näin: ”Eräs mies järjesti suuret pidot ja oli kutsunut paljon vieraita. Kun pitojen oli määrä alkaa, hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: ”Tulkaa, kaikki on jo valmiina.” Mutta yksi toisensa jälkeen nämä alkoivat esittää verukkeita: ”Olen ostanut pellon, sanoi yksi, ”minun täytyy mennä katsomaan sitä. Suothan anteeksi, etten pääse tulemaan.” ”Ostin viisi härkäparia”, sanoi toinen, ”ja olen lähdössä kokeilemaan niitä. Suothan anteeksi, etten pääse tulemaan.” Kolmas sanoi: ”Olen juuri mennyt naimisiin enkä siksi voi tulla.” Palvelija palasi ja kertoi tämän herralleen. Silloin isäntä vihastui ja sanoi palvelijalle: ”Mene kiireesti kaupungin kaduille ja toreille ja tuo tänne köyhät ja raajarikot, sokeat ja rammat.” Palvelija tuli sanomaan: ”Herra, olen tehnyt niin kuin käskit, mutta vieläkin on tilaa.” Silloin herra sanoi: ”Mene maanteille ja kylien kujille ja vaadi ihmisiä tulemaan, jotta taloni täytyisi. Ja siitä voitte olla varmat, että yksikään noista, jotka minä kutsuin, ei pääse minun pitopöytäni!” (Luuk. 14: 16 – 24)

Sama kertomus on myös Matteuksella (Matt. 22: 1 – 14). Kertomuksessa kuvataan valittujen epäonnistumista vastata kutsuun saapua Jumalan valtakuntaan. Lopulta kertomuksessa paljastuu, että sinne kutsutaan kaikki.

Tämä kertomuksen Jeesus esitti ollessaan aterialla. Siellä ”sanoi eräs pöytäviertaista Jeesukselle: ”Autuas se, joka saa olla aterialla Jumalan valtakunnassa.” (Luuk. 14: 15) Tämän päiväinen tekstimme on Jeesuksen vastaus äskeiseen toteamukseen. Jeesus pyrkii kuvaamaan sitä, millainen on Jumalan valtakunta. Kertomuksen ”eräs mies” on siis Jumala.

”Hän lähetti palvelijansa” on kreikankielisessä muodossa yksikössä yhdessä määräävän artikkelin kanssa. Tämä osoittaa palvelijan tarkoittavan Kristusta. Hän on ainoa todellinen Jumalan Palvelija.

Kaksi ensimmäistä kieltäytynyttä (pellon ja härkäparien ostajat) kieltäytyy omaisuuden takia. Viimeisenä mainittu kieltäytyy mukavuuden takia. Kertomusta kannattaa luku kolme. Kolme kutsuttiin, kolme kieltäytyi, kolmesti lähetettiin kutsu. Toisen ja kolmannen kierroksen kutsuttuja Jumala arvostaa yhtä paljon kuin ensin kutsuttuja.

Kolmas kieltäytyjä oli mennyt juuri naimisiin. Vaikka nopeasti ajatellen Luukas näyttäisi suorastaan kehottavan selibaattiin, hän muualla niin evankelumissa kuin Apostolien tekojen kirjassa arvostaa naisten osaa ja avioliittoa.

Kieltäytyjät ovat juutalaisten johtajia. He eivät aikanaan vastaanottaneet profeettojen sanomaa. Nyt he kieltäytyvät Jeesuksen julistuksen vastaanottamisesta. Mutta tavalliset ihmiset, esimerkiksi Jeesuksen opetuslapset tai ”kansan paljous” on valmiimpi vastaamaan kutsuun. Lopulta kutsu osoitetaan kenelle tahansa, myös pakanoille, jotka ovat ”maanteillä ja kylien kujilla”.

Tuon ajan maailmassa sen tapoihin kuului, että jopa köyhän piti ensin kieltäytyä kutsusta. ”Vaadi ihmisiä tulemaan” ei siis ole pakottamista, vaan oman aikansa lempeää suostuttelua ja ohjausta.

Luukas esittää Jeesuksen lopun ajan juhla-aterian Herrana.

Kun Jeesus puhuu palvelijalleen, niin teksti on yksikössä. Viimeisessä jakeessa, kun Hän kertoo, että kieltäytyjät ”ei pääse minun pitopöytäni”, teksti on monikossa: ”siitä voitte olla varmat”. Tämän vertauksen Jeesus puhui ollessaan erään fariseusten johtomiehen kotona aterialla. Viimeinen, monikossa oleva jae, on osoitettu tuon aterian osallistujille ja tämän vertauksen kuulijoille.

Teksti ohjaa kuulijoita auttamaan köyhiä ja opettamaan sielläkin, missä opetusta ei haluta vastaanottaa.